

SPRAWOZDANIE Z IX MEDIOLINGWISTYCZNEGO SEMINARIUM NAUKOWEGO „JĘZYK W MEDIACH”

9 grudnia 2022 r. na Wydziale Dziennikarstwa, Informacji i Bibliologii Uniwersytetu Warszawskiego przy ul. Bednarskiej w Warszawie odbyło się IX Mediolingwistyczne Seminarium Naukowe „Język w mediach”. Tradycja seminarium sięga 2018 r., jest ono prowadzone przez sekcję „Język w mediach” Polskiego Towarzystwa Komunikacji Społecznej. W roli organizatorów spotkania wystąpili dr hab. Danuta Kępa-Figura, prof. UMCS (przewodnicząca sekcji, pomysłodawczyni seminaryjnego cyklu i główna organizator jego dotychczasowych odsłon), oraz dr hab. Joanna Szyłko-Kwas i dr hab. Krzysztof Kaszewski (gospodarze warszawskiej edycji, reprezentujący Wydział Dziennikarstwa, Informacji i Bibliologii UW). Kolejne z organizowanych co pół roku spotkań zgodnie z dotychczasową praktyką odbyło się w przyjaznej atmosferze.

Warszawskie spotkanie naukowe było pod wieloma względami wyjątkowe. Po pierwsze, wyróżniało się dużą liczbą uczestników – wzięło w nim udział blisko 50 osób z 16 ośrodków naukowych z całej Polski. Po drugie, bezprecedensowa okazała się również liczba prelegentów – do zgromadzenia mediolingwistów przemawiało osiem osób, które przygotowały łącznie trzy obszernie referaty. Po trzecie, wyjątkowy był także sam temat spotkania: „Koncepcje Marii Wojtak w badaniach mediolingwistycznych”. Zgromadzeni badacze, wsłuchując się w dociekliwe wywody prelegentów oraz biorąc udział w dyskusji, mogli zapoznać się z całościowym spojrzeniem na koncepcje prof. dr hab. Marii Wojtak i przekonać się, jak wielkie możliwości otwierają one przed mediolingwistyką. Po czwarte, w seminarium osobiście wzięła udział prof. Maria Wojtak, celebrująca w 2022 r. jubileusz swojej pracy naukowej.

Spotkanie rozpoczęło się od przemówienia prof. dr hab. Roberta Cieślaka, przewodniczącego Rady Dyscypliny Nauki o Komunikacji Społecznej i Mediach UW, który przywitał uczestników seminarium. Następnie głos zabrała przewodnicząca sekcji, dr hab. Danuta Kępa-Figura, prof. UMCS. Nawiązując do wyjątkowego jubileuszu pracy naukowej prof. Wojtak, w imieniu sekcji przekazała badaczce prezent, którym była czarno-biała grafika wykonana przez dr hab. Krzysztofa Marka Bąka, prof. UŚ.

W części oficjalnej wybrani członkowie sekcji wygłosili referaty. Pierwszy blok wystąpień – „Koncepcje Marii Wojtak w *germanistycznych badaniach* mediolingwistycznych i kontrastywnych” – poprowadzili prof. dr hab. Zofia Bilut-Homplewicz (UR), dr hab. Anna Hanus, prof. UR, i dr hab. Agnieszka Mac, prof. UR. Podczas tego półtoragodzinnego bloku przedstawiono możliwości wykorzystania podejścia teoretycznego Marii Wojtak do badania gatunków prasowych i internetowych.

Zaprezentowano perspektywę Marii Wojtak oraz badaczy niemieckich i na przykładzie badań własnych prelegentów pokazano, jak przebiega praca nad analizą leadów, newsów i innych komunikatów językowych z pogranicza prasy oraz internetu oparta na koncepcjach polskiej genolożki.

W drugim bloku zaprezentowały się dr hab. Anna Dunin-Dudkowska, prof. UMCS; dr hab. Beata Grochala-Woźniak, prof. UŁ; oraz dr hab. Ewa Szkudlarek-Śmiechowicz, prof. UŁ. Ich referaty odnosiły się do tytułu bloku: *Koncepcje Marii Wojtak w analizie medialnych przekazów audiowizualnych*. Na początku badaczki odniosły się do tożsamości genologa – czyli osoby, która stara się poznawać naturę przekazów medialnych, wykorzystując transdyscyplinarne rozwiązania badawcze – jako idei jednoczącej uczonych zakorzenionych w różnych dyscyplinach i tradycjach naukowych. W referatach kilkakrotnie wspomniano o koncepcji *gatunku w formie kolekcji* oraz koncepcji *kolekcji gatunków* (szczególnie w odniesieniu do bloga internetowego). Pojawiła się też refleksja na temat czystości gatunków.

W dyskusji po zakończeniu wystąpień odniesiono się do tej kwestii w świetle wpływu odmienności perspektywy odbiorcy oraz nadawcy na postrzeganie istoty gatunkowości. W czasie rozmów o cyklu życia gatunków głos zabrała również prof. Wojtak, która zaznaczyła, że czym innym jest cykl życia gatunku, a czym innym cykl życia etykiety językowej wybranego gatunku; wskazała także na zautonomizowanie nazw gatunkowych. Jak poradzić sobie z rozróżnieniem tych kategorii? Uczona powiedziała wprost: trzeba korzystać z wielu źródeł wiedzy o gatunkach i ich nazwach.

Ostatni blok składał się ze wspólnego wystąpienia dr hab. Danuty Kępy-Figury, prof. UMCS, oraz dr hab. Magdaleny Ślaskiej, prof. UŚ. Badaczki w ciekawy sposób przybliżyły zebrany wyniki przygotowanej i opracowanej przez siebie ankiety. Prezentacji towarzyszył motyw przewodni – fragmenty „Gwiazdzistej nocy” Vincenta van Gogha. Tytuł referatu – „Koncepcje Marii Wojtak jako trzon metodologii mediolingwistycznej” – wyrażał wielkie uznanie dla dorobku naukowego honorowej gościni seminarium.

Pytania ankietowe opracowane przez dr hab. Danutę Kępę-Figurę oraz dr hab. Magdalenę Ślaską dotyczyły głównie doświadczeń związanych z wykorzystaniem koncepcji Marii Wojtak w pracy naukowej. Mimo że odpowiedzi okazały się zróżnicowane, w wielu wypadkach łączącym je spoiwem było uznanie dla zasług genolożki. Jak się okazało, nie każdy wykorzystywał proponowaną przez nią metodologię, ale niemal wszyscy ankietowani naukowcy traktowali ją jako punkt odniesienia dla własnych badań lub jako inspirację do pracy. Podsumowując wystąpienie, prelegentki podkreśliły, że myślenie o gatunkach w sposób ukształtowany przez prof. Wojtak jest dla nich (i nie tylko dla nich – uczone wskazały publikacje polskich mediolingwistów napisane w podobnym duchu) podstawą myślenia o mediolingwistyce i bazą do kategoryzacji wszelkich sposobów użycia języka w mediach.

Po zakończeniu obrad członkowie sekcji opuścili gmach WDIiB UW, aby przebieść dyskusję w bardziej kameralne miejsce. Kolejne spotkanie, poświęcone algorytmom, zostało zaplanowane na pierwsze dni czerwca 2023 r.